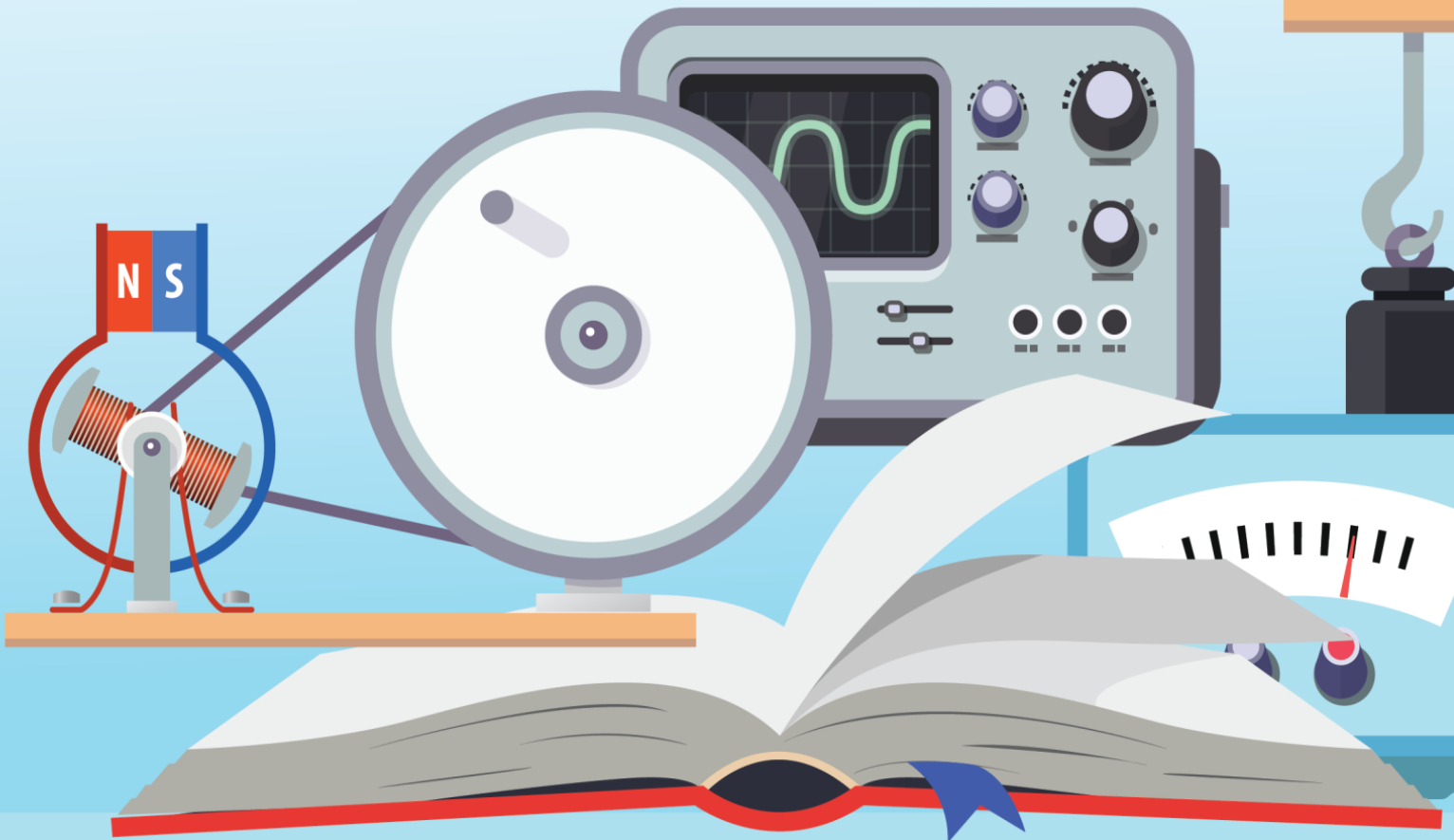

ආර්ථික විද්‍යාව
12 ශ්‍රේණිය
නිපුණතාව 2.1 – 2.8
ඉල්ලුම, සැපයුම හා නමැත්ත

2.6 :- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව අනුව තාර්කික ව කීරණ ගන්නා අයුරු විමසයි.

විෂය අන්තර්ගතය :-

- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව
 - අර්ථ දැක්වීම
 - ගණනය කිරීම
 - සංගුණකය අනුව භාණ්ඩ වර්ග කිරීම
 - සාමාන්‍ය භාණ්ඩ
 - අන්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ
 - සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ
 - බල භාණ්ඩ
- ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවේ වැදගත්කම

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය

ඉල්ලුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක නොවෙනස්ව තිබිය දී පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනසකට සාපේක්‍ෂව සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස හෙවත් ඉල්ලුම දක්වන සංවේදීතාව මැන දැක්වීම ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ලෙස හැඳින්වේ.

$$Ied = \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}$$

$$Ied = \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Qd}$$

- Ied = ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය
- ΔQd = සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ වෙනස
- ΔY = පාරිභෝගික ආදායමේ වෙනස
- Y = පෙර දී තිබූ පාරිභෝගික ආදායම
- Qd = පෙර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය අනුව එහි ප්‍රභේද 3ක් හඳුනා ගත හැක.

1. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ධන අගයක් ගැනීම
2. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය සෘණ අගයක් ගැනීම
3. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ශුන්‍ය වීම

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ධන අගයක් ගැනීම

ආදායමේ වෙනස සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ වෙනස අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවයක් පවතින විට ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ධන අගයක් ගනී. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ධන අගයක් ගනු ලබන්නේ සාමාන්‍ය භාණ්ඩවල ය.

නිදසුන් :- ඇඳුම්, සුවඳවිලවුන්, ගෘහ භාණ්ඩ

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ධන අගයක් ගන්නා ස්වරූප දෙකක් ඇත.

1. ආදායම ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට වැඩි අගයක් ගැනීම.

ආදායම හා සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම අතර අනුලෝම සම්බන්ධයක් පවතින අවස්ථාවක ආදායම වෙනස් වන ප්‍රතිශතයට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම වෙනස් වේ නම් ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට වැඩි අගයක් ගනී. මෙසේ ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට වැඩි අගයක් ගන්නේ සුබෝපභෝගී භාණ්ඩවලය.

2. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට අඩු අගයක් ගැනීම.

ආදායම් හා සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවයක් පවතින අවස්ථාවක ආදායම් වෙනස් වන ප්‍රතිඵලයට වඩා අඩු ප්‍රතිඵලයකින් සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම වෙනස් වේ නම් ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට අඩු අගයක් ගනී. මෙසේ ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය +1 ට අඩු අගයක් ගන්නේ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩවලය.

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය සෘණ අගයක් ගැනීම

ආදායමේ වෙනස හා සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ වෙනස අතර ප්‍රතිලෝම සම්බන්ධතාවයක් පවතින විට ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය සෘණ අගයක් ගනී. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය සෘණ අගයක් ගනු ලබන්නේ බාල භාණ්ඩවලය.

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ශුන්‍ය වීම

පාරිභෝගික ආදායම වෙනස් වුවද සලකා බලන භාණ්ඩය සඳහා වූ ඉල්ලුම ස්ථාවරව පවතිනම් ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ශුන්‍ය අගයක් ගනී. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතා සංගුණකය ශුන්‍ය අගයක් ගන්නේ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩවල ය.

ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවයට නිදසුන්

(1) පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම 50% කින් ඉහළ යන විට A භාණ්ඩය සඳහා ඇති ඉල්ලුම 75% කින් ඉහළ දමන ලදී. ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාවය ගණනය කර අදාළ භාණ්ඩ වර්ගය ද සඳහන් කරන්න.

$$\begin{aligned} \text{Ied} &= \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}} \\ &= \frac{75\%}{50\%} = 1.5 \quad \text{- සුබෝපභෝගී භාණ්ඩ} \end{aligned}$$

(2) පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම 40% කින් වැඩි වන විට B භාණ්ඩය සඳහා වූ ඉල්ලුම 20% කින් වැඩි වන ලදී.

$$\begin{aligned} \text{Ied} &= \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}} \\ &= \frac{20\%}{40\%} = 0.5 \quad \text{- අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ} \end{aligned}$$

(3) පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම 30% කින් වැඩි වුවද C භාණ්ඩය සඳහා වූ ඉල්ලුම ස්ථාවරව පැවතුණි.

$$\begin{aligned} \text{Ied} &= \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}} \\ &= \frac{0\%}{30\%} = 0 \quad \text{- අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ} \end{aligned}$$

(4) පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම 50% කින් වැඩි වුවද D භාණ්ඩය සඳහා පැවති ඉල්ලුම 20% කින් අඩු වන ලදී.

$$\begin{aligned} \text{Ied} &= \frac{\text{සලකා බලන භාණ්ඩයේ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}}{\text{පාරිභෝගික ආදායමේ ප්‍රතිශතක වෙනස}} \\ &= \frac{-20\%}{50\%} = -0.4 \quad \text{- බාල භාණ්ඩ} \end{aligned}$$

(5) එක්තරා පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම හා ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධතාවය පහත දැක්වේ.

ආදායම	A භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම
20 000	40
30 000	80

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Qd} \\
 &= \frac{40}{10\,000} \times \frac{20\,000}{40} \\
 &= 2 = \text{සුබෝපහෝගී භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$

ආදායමේ වෙනස විශාල බැවින් වාස ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව යොදා ගත යුතුය.

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y_1+Y_2/2}{Q_1+Q_2/2} \\
 led &= \frac{40}{10000} \times \frac{20000+30000}{40+80} \\
 &= \frac{40}{10000} \times \frac{50000}{120} \\
 &= 1.6 \text{ සුබෝපහෝගී භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$

(6) ආදායම B භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම

20 000	40
30 000	50

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Qd} \\
 &= \frac{10}{10\,000} \times \frac{20\,000}{40} \\
 &= 0.5 = \text{අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y_1+Y_2/2}{Q_1+Q_2/2} \\
 led &= \frac{10}{10000} \times \frac{20000+30000}{40+50} \\
 &= \frac{10}{10000} \times \frac{50000}{90} \\
 &= 0.55 \text{ අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$

(7) එක්තරා පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම හා ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධය පහත දැක්වේ.

ආදායම	B භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම
20 000	20
30 000	20

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Qd} \\
 &= \frac{0}{10\,000} \times \frac{20\,000}{20} \\
 &= 0 = \text{අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$

(8) එක්තරා පුද්ගලයෙකුගේ ආදායම හා ඉල්ලුම අතර සම්බන්ධතාව පහත දැක්වේ.

ආදායම	B භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම
20 000	40
30 000	30

$$\begin{aligned}
 led &= \frac{\Delta Qd}{\Delta Y} \times \frac{Y}{Qd} \\
 &= \frac{-10}{10\,000} \times \frac{20\,000}{40} \\
 &= -0.5 = \text{බාල භාණ්ඩ}
 \end{aligned}$$